PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

GD1PP 2509LV801

de Nationale ombudsman
Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

00005

4. Problematiek "papieren inkomen" o.g.v. Bbz

Probleem

Mensen die een Bbz-uitkering hebben gehad kunnen in het jaar dat de uitkering definitief wordt toegewezen onbedoeld (een deel van) hun recht op toeslagen verliezen door de ongelukkige samenloop van de Bbz-regeling en de fiscale- en toeslagen wetsystematiek. Dit betreft maximaal 1500 personen.

Uitleg

- De uitkering voor levensonderhoud in het kader van Besluit bijstand zelfstandigen 2004 (Bbz) is in eerste instantie een renteloze lening. Als na afloop van het jaar duidelijk is hoeveel de bedrijfsinkomsten zijn, wordt de uitkering omgezet in een gift indien de bedrijfsinkomsten niet afdoende waren om te voorzien in de noodzakelijke kosten van het bestaan.
- Door die omzetting van de lening in een gift geldt de uitkering in het jaar van omzetting (jaar T+1) fiscaal als inkomen en daardoor ook als inkomen voor de toeslagen. Dit wordt ook wel 'papieren inkomen' genoemd, omdat de uitkering in feite is ontvangen in het voorgaande jaar (jaar T).
- Het gevolg is dat bij een berekening van het recht op toeslagen in het jaar T+1 niet alleen het feitelijk inkomen (een uitkering, uit werk, of als zelfstandige) wordt meegeteld maar daarbovenop ook het papieren inkomen. Dit 'hogere' inkomen zorgt voor minder recht op toeslagen, of zelfs dat het recht geheel vervalt.
  Naast het verliezen van het recht op toeslagen zorgt de problematiek ook voor terugvorderingen van 'teveel ontvangen' toeslagen.

Kamervragen en Nationale Ombudsman

- Naar aanleiding van Kamervragen is eind 2013 toegezegd te kijken of een oplossing mogelijk is voor deze problematiek. Mogelijke oplossingen voor deze problematiek zijn in het voorjaar van 2014 ambtelijk besproken door Financiën, SZW en vertegenwoordigers van de G4. Dit heeft niet tot een 'gedragen' oplossing geleid.
- De Nationale Ombudsman heeft eind 2014 aandacht gevraagd voor het oplossen van de problematiek. Financiën heeft de ombudsman op de hoogte gehouden van de behandeling van de problematiek.
- De Ombudsman heeft ook verzocht lopende gevallen, waarvan de uitkering reeds is omgezet in een gift, tegemoet te komen. Financiën heeft gezien de wettelijke systematiek geen mogeljkheid hieraan tegemoet te komen, gezien de vastgestelde regels is het inkomen correct vastgesteld.
- De Ombudsman heeft Financiën laten weten nu spoedig een reactie te verwachten.

Patstelling Gemeenten en Financiën

- De gemeenten (zoals verzameld in het Bbz Platform) hebben een oplossing voorgesteld waarbij een oude overgangsregeling voor de huurtoeslag om bepaalde inkomensbestanddelen buiten beschouwing te laten wordt uitgebreid voor de Bbz groep. De grootste problemen doen zich namelijk voor bij de huurtoeslag. Financiën wijst dit af vanwege de precedentwerking en de uitvoeringslasten die een dergelijke uitzondering met zich mee zou brengen. Ook vanuit Wonen en Rijksdienst is er geen medewerking voor deze oplossingsrichting.
- Financiën stelt een andere oplossing voor: eindheffing over de Bbz-uitkering. Dit betekent dat de werkgever (hier de gemeente) belasting afdraagt in plaats van de werknemer (de uitkeringsgerechtigde). De uitkering (loon) waarover een eindheffing wordt betaald behoort niet tot het loon van de uitkeringsgerechtigde (werknemer) en behoort dus ook niet tot zijn verzamelinkomen voor het toetsingsinkomen van toeslagen. Op deze manier is er in jaar T+1 geen 'papieren inkomen' meer, dat van invloed is op het recht op toeslagen.
- Anderzijds zorgt de eindheffing ervoor dat voor een deel van de Bbz uitkeringsgerechtigden een voordeel waar ze tot nu toe van genieten (nl de afdracht